

γεια

γεια, η, ουσ. [<όψιμο μιν. γεια <ύγεια <αρχ. ύγεία και ύγεια]. **1.** η υγεία: «παρακάλα μονάχα να 'χουμε τη γεια μας κι όλα τ' άλλα γίνονται». (Λαϊκό τραγούδι: *μ' έφαγες ρε Ερηνάκι και δεν έχω γεια, μα αν σε πιάσω θα σε σκίσω, μα την Παναγιά*). **2.** ιδίως εύχρ. σε φρ. χαιρετισμού, αποχαιρετισμού ή ευχών: γεια! ή γεια σου! ή γεια σου και χαρά σου! ή γεια σας! ή γεια μας! ή γεια και χαρά! ή γεια σας και χαρά σας! ή γεια μας και χαρά μας! ή γεια χαρά! ή γεια χαρά σας! ή γεια χαρά σου! (Λαϊκό τραγούδι: *έγια μόλα έγια λέσα, γεια σου θάλασσα μπαμπέσα // γεια σου, βρε Μήτσο, στραβοκάνη που 'σαι μαστούρι απ' το ντουμάνι // αφού το θέλει η καρδιά να φύγω μακριά σου, φεύγω τώρα γεια σου // τελειώσαμε, τέρμα τ' αστεία και γεια χαρά // γεια και χαρά σας αγάπες μου, γεια χαρά σας ας ήταν όνειρο που είμαι μακριά σας // γεια χαρά σας παλικάρια, να μας φέρεται σφουγγάρια, γιούσερ και μαργαριτάρια απ' το γιαλό*). βλ. και λ. [υγεία](#). (Ακολουθούν 27 φρ.).

- α γεια σου! βλ. φρ. άντε γεια σου(!).

- άντε γεια! (στη νεοαργκό) ειρωνική ή επιθετική έκφραση σε άτομο που μας έχει γίνει ενοχλητικό με τα λόγια, τις ενέργειες ή τις πράξεις του: «άντε γεια, δεν αντέχεσαι άλλο!». Πολλές φορές, επαναλαμβανόμενο. Ακούγεται και ως ειρωνική ιαχή των οπαδών της ποδοσφαιρικής ομάδας του Ολυμπιακού Πειραιώς που απευθύνεται στους οπαδούς αντίπαλων ποδοσφαιρικών ομάδων άντε γεια, άντε γεια το πρωτάθλημα στον Πειραιά. Η πατρότητα της φρ. ανήκει στον Γιώργο Μητσικώστα.

- άντε γεια σου! **α.** προτρεπτική έκφραση σε κάποιον με παρακλητική διάθεση να κάνει κάτι για μας: «πήγαινε σε παρακαλώ να φωνάξεις τον τάδε που τον χρειάζομαι, άντε γεια σου!». **β.** έκφραση επιδοκιμασίας σε κάποιον για κάτι που έκανε, και ας ήταν σε βάρος μας: «μου 'φαγες τα λεφτά, χωρίς να το καταλάβω, άντε γεια σου, ήσουν πιο μάγκας από μένα!». (Λαϊκό τραγούδι: *ναζάκια, φιλάκια αχ! βρε Χαρικλάκι πώς με γέλασες άντε γεια σου μου την έσκασες*).

- αφήνω γεια, **α.** φεύγω, αποχωρώ: «παιδιά, επειδή πέρασε η ώρα, αφήνω γεια στην ομήγυρη». **β.** αποχαιρετώ: «όταν πέρασε η ώρα, μας άφησε γεια κι έφυγε». **γ.** πεθαίνω: «είναι δυο χρόνια τώρα που μας άφησε γεια». (Λαϊκό τραγούδι: *ήρθε το τέλος μου, το τέλος μου, πεθαίνω, τον κόσμο του αφήνω γεια, για πάντα πια θα ησυχάσει η κουρασμένη μου καρδιά*).

- γεια μου! (σου! του! της!), **α.** έκφραση που δηλώνει ευχάριστη έκπληξη για κάτι που λέμε ή μας λένε και που το θεωρούμε ευχάριστο, διασκεδαστικό ή ευρηματικό. **β.** ευχετική έκφραση από εμάς τον ίδιο για τον εαυτό μας, επειδή φταρνιστήκαμε, ή σε άτομο που φταρνίστηκε, με την έννοια να έχουμε καλή υγεία, γιατί το φτάρνισμα θεωρείται πρόδρομος κρυολογήματος. Παλαιότερα όμως η ευχετική αυτή έκφραση δινόταν και για το λόγο ότι επικρατούσε η αντίληψη πως κατά τη διάρκεια του φταρνίσματος έβγαιναν ή έμπαιναν διάφορα κακοποιά στοιχεία στον άνθρωπο που είτε με τον έναν τρόπο (βγαίνοντας) είτε με τον άλλον (μπαίνοντας) θα του έκαναν κακό. Συνών. σε καλό μου! (σου! του! της!) (β, γ) / γείτσες(!).

- γεια σου Γιάννη. -Κουκιά σπέρνω, βλ. λ. [Γιάννης](#).

- γεια σου και χαρά σου και υγεία στου σουγιά σου! βλ. λ. [σουγιάς](#).

- γεια στα χέρια σου! έκφραση επιδοκιμασίας σε κάποιον, **α.** που τελείωσε με επιτυχία κάποια δουλειά ή υπόθεση που του αναθέσαμε: «γεια στα χέρια σου, παιδάκι μου, τα κατάφερες μια χαρά!». **β.** που έδειρε κάποιον άτομο, κάτι που εμείς για διάφορους λόγους δεν μπορούσαμε να κάνουμε: «γεια στα χέρια σου, παιδάκι μου, καλά τον έκανες τον παλιοαλήτη!». **γ.** που κατασκεύασε κάτι με μεγάλη επιτυχία: «εσύ έκανες αυτό τ' αγαλματάκι; Γεια στα χέρια σου, ρε παιδάκι μου!». **δ.** ευχετική έκφραση σε κάποιον που μας έφερε κάτι, ιδίως ένα ποτήρι νερό για να πιούμε: «αχ, γεια στα χέρια σου, παιδάκι μου, γιατί θα 'σκαζα απ' τη δίψα». **ε.** (ειδικά για γυναίκα) έκφραση επιδοκιμασίας, γιατί μαγείρεψε πολύ νόστιμο φαγητό: «γεια στα χέρια σου, ρε γυναίκα, γιατί το φαγητό σου είναι λουκούμι!».

- γεια στο στόμα σου! **α.** είναι ακριβώς έτσι όπως το λες, επιδοκιμάζω απόλυτα αυτό που λες: «αν ξαναφερθεί με

τον ίδιο άσχημο τρόπο, θα τον πετάξω έξω. -Γεια στο στόμα σου!». **β.** έκφραση επιδοκίμασίας σε κάποιον που μίλησε σε κάποιο άτομο ιδιαίτερα αυστηρά ή επιτιμητικά, κάτι που εμείς για διάφορους λόγους δεν μπορούσαμε να κάνουμε: «του τα 'πες μια χαρά του αλήτη, γεια στο στόμα σου! || εγώ δεν μπορούσα να του μιλήσω έτσι, γιατί είναι, βλέπεις, ο γιος του διευθυντή μας, αλλά, γεια στο στόμα σου, καλά του τα 'πες του παλιόπαιδου!». **γ.** έκφραση επιδοκίμασίας σε κάποιον που είπε κάτι πετυχημένο: «τι λέτε, ρε παιδιά, δεν πάμε ν' ακούσουμε κανένα μπουζουκάκι; -Γεια στο στόμα σου!»·

- *γεια χαραντάν!* χαιρετισμός λαϊκού ανθρώπου: «γεια χαραντάν μάγκες!»·

- *είναι γεια σου,* (στη νεοαργκό) δεν αντιλαμβάνεται το παραμικρό από όσα συμβαίνουν γύρω του, δεν έχει επαφή με την πραγματικότητα, ονειροβατεί: «δεν μπορείς να συνεννοηθείς μαζί του, γιατί είναι εντελώς γεια σου το ανθρωπάκι»·

- *είναι και πολύ γεια σου,* (στη νεοαργκό) επιτείνει την παραπάνω έκφραση·

- *είναι ο πιο γεια σου,* (στη νεοαργκό) βλ. φρ. *είναι και πολύ γεια σου*·

- *είναι τελείως γεια σου,* (στη νεοαργκό) επιτείνει την έκφραση *είναι γεια σου*·

- *έλα γεια σου!* προτρεπτική έκφραση σε κάποιον με παρακλητική διάθεση να κάνει κάτι για μας: «πήγαινε σε παρακαλώ να φωνάξεις τον τάδε που τον χρειάζομαι, έλα γεια σου!». Συνών. *έλα μπράβο!* (α)· βλ. και φρ. *άντε γεια σου(!)*·

- *έχε γεια!* έκφραση αποχαιρετισμού. (Λαϊκό τραγούδι: *μες στα κατάρτια πετούνε οι γλάροι κι εγώ σου λέω έχε γεια*)·

- *έχετε γεια βρυσούλες,* βλ. λ. [βρυσούλα](#)·

- *έχουμε ένα γεια,* αν και χαιρετιόμαστε με το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, εντούτοις, δεν έχουμε ιδιαίτερες φιλικές ή κοινωνικές σχέσεις: «μ' αυτόν που λες έχουμε ένα γεια, αλλά τίποτα περισσότερο». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. κι άλλοτε μετά το τέλος της φρ. ακολουθεί το *μόνο*·

- *η γεια στα ρούχα δε χωρεί,* όταν υιώθει κανείς δυνατός και ακμαίος είναι αδύνατο να τεμπελιάζει στο κρεβάτι του: «δεν μπορώ να κρατήσω στιγμή το γιό μου στο σπίτι, γιατί η γεια στα ρούχα δεν χωρεί»·

- *λέω γεια ή λέω γεια σου ή λέω το γεια σου,* χαιρετώ ή αποχαιρετώ κάποιον: «πρώι πρώι λέω γεια σου όποιον συναντώ στο δρόμο μου || μόλις απολύθηκε απ' το στρατό, πήγε να πει το γεια σου σε όλους τους συγγενείς του». (Λαϊκό τραγούδι: *εσύ που μ' αγαπούσες ήσουν η χαρά μου τώρα πώς βαστάει η καρδιά σου και μου λες το γεια σου;*)·

- *με γεια!* **α.** ευχή για υγεία που δίνουμε σε κάποιον, για να χαρεί και να απολαύσει κάτι καινούριο, που έχει πρόσφατα αγοράσει: «με γεια τ' αυτοκίνητο και καλοτάξιδο!». **β.** λέγεται και ειρωνικά για το πάθημα κάποιου. (Λαϊκό τραγούδι: *πάει κι αυτός με γεια και σ' άλλα και τώρα σ' άφησε μπουκάλα!*)· βλ. και φρ. *με γειες(!)*·

- *με γεια σου, με χαρά σου,* **α.** αφού το αποφάσισες έτσι, δεν προσπαθώ άλλο από δω και πέρα να σου αλλάξω γνώμη, είναι δικό σου πρόβλημα: «αφού αποφάσισες να ενεργήσεις με αυτόν τον τρόπο, με γεια σου, με χαρά σου». (Τραγούδι: *μέσα στους δρόμους θα κυλιόμαστε με γεια μας, με χαρά μας, να 'χουμε κάτι να θυμόμαστε για τα γεράματά μας*). **β.** έκφραση με την οποία χαλαλίζουμε, επιτέλους, σε κάποιον κάτι, που προηγουμένως του το αρνιόμασταν: «αφού με κατάφερες να στο δώσω, με γεια σου, με χαρά σου»·

- *με γεια τ' αφτιά!* βλ. λ. *αφτί*·

- *με γεια τα μάτια!* βλ. λ. *μάτι*·

- *με γεια το μαλλί!* βλ. λ. [μαλλί](#)·

- με γειες! ευχή για υγεία που δίνουμε σε κάποιον για να μπορέσει να χαρεί και να απολαύσει κάτι καινούριο, που αγόρασε (ρούχα, υποδήματα, ή άλλα πράγματα). Συνήθως επαναλαμβανόμενο: «με γειες με γειες, μπα μπα τι βλέπω, καινούρια κουστουμιά, έτσι!»· βλ. και φρ. με γεια(!)·

- όταν καλοθερίζουνε, γεια σου κυρ-Αριστείδη, κι όταν αλωνίζουνε, τι θέλεις βρε κασίδα, βλ. λ. [κασίδης](#)·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας